

Litteratur

NILS PALMSTIERNA:

Perspektiv på Indokina

Någon månad innan New York Times avslöjade några av den amerikanska ledningens överväganden och beslut om det militära engagemanget i Vietnam publicerade Svenska Dagbladets utrikespolitiska medarbetare Bo Kage Carlson en pocketbok om kriserna i Indokina, *Konflikternas Indokina* (Almqvist & Wiksell/Geber, pris kr 11:90). I förordet sägs att strävan varit att ge »en så objektiv och mångsidig bild som möjligt av konflikten». I allt väsentligt har detta lyckats, och det är glädjande att i Vietnamkrigets elfte timme äntligen få läsa en svensk skrift som söker sanningen om denna konflikt.

I några inledande avsnitt ges en historisk bakgrund, i vilken bl a det franska Indokina presenteras. Här hade en enkel kartsnitt varit till god hjälp. Vem vet längre, utom de som en gång samlade frimärken från detta område, var Cochinchina, Annam och Tonking ligger? Som vanligt tycks kartorna vara gjorda av någon som inte läst texten.

Den inkonsekventa amerikanska kolonialpolitiken berörs. Roosevelts beslut att hindra de gamla europeiska kolonialvärlderna från förkrigstiden från att återupprättas efter andra världskriget förde bl a till att Ho Chi Minh i början fick amerikansk hjälp med vapen och materiel i sin kamp mot fransmännen. Den ökade spänningen mellan USA och Sovjetunionen, Mao Tse-Tungs seger i Kina samt i synnerhet Koreakriget ledde till en helomvändning av den amerikanska utrikespolitiken. Vid slutstriden om Dien Bien Puh 1954 sökte utrikesminister Dulles två gånger få Storbritanniens stöd för en intervention men fick blankt nej av premiärminister Eden.

I och med att de europeiska makterna tvingats ut ur de forna kolonierna uppstod i stället nya men svaga statsbildningar, makt-politiska tomrum. I kraft av sitt kärnvapenmonopol ansåg sig USA starkt nog att kunna hindra fientliga stater från att få fotfästen i dessa områden. Men när den strategiska kärnvapenbalansen blev ett faktum, var inte läng-

re USA:s styrka tillräcklig för att lösa denna uppgift. Den amerikanska ledningen insåg detta alltför sent. Kriget i Indokina är den mest tragiska följden av denna felbedömning.

Författaren är måttfull i sina omdömen. Om de val, som enligt Genèvekonferensens beslut skulle ha hållits i hela Vietnam i juli 1956, nöjer han sig med att konstatera att de aldrig kom till stånd. Varför det blev så och om detta var ett brott mot deklarationens bokstav går han inte in på. Beträffande bildandet av FNL visar han, att beslutet härom fattades i Hanoi av kommunistiska partiets centralkommitté den 13 maj 1960, drygt ett halvt år innan FNL öppet trädde fram. Han säger också att beslutet att öka krigsinsatsen och att börja flyganfall i stor skala mot Nordvietnam fattades redan hösten 1964. Detta har bekräftats av de nu offentliggjorda handlingarna från Pentagon.

Det amerikanska anfallet in i Kambodja våren 1970 avfärdas som ett politiskt och militärt fiasko. Här underskattas nog storleken av FNL:s baser i Kambodja och deras betydelse för FNL:s möjligheter att operera i södra delarna av Sydvietnam. På den kartsnitt, där underhållslinjerna till de nordvietnamesiska styrkorna och till FNL lagts in, har den viktiga sjötransportleden till Sihanoukville inte tagits med. Den slogs ut genom operationen i södra Kambodja, som var en operation med begränsat mål för att hindra anfall mot Mekongdeltat. Detta mål nåddes. Ännu ett år efter operationen råder lugn i det avsnittet. Nixon tvingades inte heller, som Carlson skriver, att efter två månader dra sig tillbaka. Samma dag som trupperna ryckte in i Kambodja förklarade Nixon att operationen skulle avslutas inom 60 dagar.

Någon gång är ensidigheten påtaglig. Männen i byarna och på landsbygden håller sig dolda, säger författaren, av rädsla för att rekryteras till Saigonarmén. Detta är nog ofta fallet, men är de inte lika rädda för att tvingas in i FNL:s stridskrafter?

På ett utmärkt sätt har Vietnamkonflikten fogats in i både sitt historiska och nutida sammanhang, och författaren har övertygande vi-

sat, att den slutliga politiska uppgörelsen inte kan begränsas till Vietnam utan måste omfatta hela Indokina.

Om låginkomstfrågan

Socialdemokratiska partistyrelsens förslag till nya »allmänna grundsatser» i partiprogrammet ger anledning till åtskilliga lärorika betraktelser. Det allmänna intrycket är ett utplånande av alla klara och skarpt avgränsade uttryck och deras ersättande med svävande formuleringar, lämpliga att efter omständigheterna betyda allt eller intet . . . Ur detta halvdunkel framträder knappast mer än en sak fullt klart, och det är, att socialismens mål skulle bestå i fattigdomens avskaffande. Det täta upprepandet av detta uttryck i inlägg från partiets mera övade pennförfattare under sista tiden låter förmoda, att man häri har att se det nya fältropet. Mycket kunde förändras, om detta finge tagas på allvar.

Svensk Tidskrift 1911